

S nenávistí k minulosti a pořádnou porcí sebestřednosti. Komentář Štěpána Chába

- CZ24 News | 1. prosince 2023

ČESKO: Pražští konšelé a ministr dopravy se vzduli před dvěma dny do prostoru se slavnostním svoláním. Máme vybraný projekt na novou podobu Hlavního nádraží v Praze. Je krásný, je dechberoucí, zní z jejich řad. Vybrali dánskou architektonickou agenturu na novou krásu. Do Prahy se nehodí. Svě okolí bude obtěžovat jako bolák. Na tom jde vidět, jaké bezduché schránky si do těch křesílek volíme.

Naše historická architektura je těžká, tíživá, stejně jako podnebí, v kterém žijeme, stejně jako lidé, kteří ji stavěli, žili v ní a žijí stále. Je to architektura bytelná, pevná jako skála, ale její strohost a přísnost doplňují tisíce malých drobností, nad kterými lze jen žasnout. Stanul jsem asi před měsícem před Bazilikou svatě Ludmily v Praze. A prostě jsem několik dlouhých minut jen stál a s otevřenou hubou sondoval tu nádheru. Jistě, prastaré katedrály a chrámy, to se to mluví. Tam je ta velkolepost samozřejmostí.

Jinak, včera jsem byl v Rumburku, zahrabané město na severu. Šli jsme se synem kolem školy. A tak mu hned ukazuju – podívej, to je dům, je na co koukat, má to svou česko-německou přirozenost, ale v chladné strnulosti tam je velké množství detailů, drobností, které ten dům udělají krásný. Není to holá krabice, není to ani výkřik posledních trendů absolventů architektury. A hlavně, ten dům, povídám synovi, ten dům komunikuje s domy okolo. Je s nimi, netrčí dopředu, neřve svou obscénní sebestředností. Pohled na celek domů v okolí je pocitově v souladu.

A teď přijdou konšelé pražští a rozjásaně sdělí národu, že místo Hlavního nádraží v Praze, kudy jsme, předpokládám, prošli všichni, a jistě i projdeme, vybudují za dvě miliardy nádor. Proč nádor? Vždyť ten projekt je stejně rozjásaný jako samotní konšelé. Tak kde je problém? Na následující fotografii z návrhu vítězného projektu:

Podívejte se na tu komunikaci staré historické budovy a nového nádoru. Jak spolu ty stavby mluví, jak se prostorově ošmatávají, ten příkladný nesoulad starého s novým. Ta nevhodnost, nemístnost. Ta naprostá nezakořeněnost nové budovy. Cizí organismus, takový prostorový migrant mezi starousedlíky, který přišel znásilnit pravidla hry. Něco jako narvat mezi roubenky novostavbu, natřít ji na křiklavě růžovo a navíc ji osadit podnikatelským barokem (viz Wikipedie). Bez vkusu, bez citu k okolí.

Až mě udivuje, co jsou katedry architektury schopné vypustit s diplomem do světa. Noví architekti umí být extravagantní, umí šokovat, ale neumí architekturu, ke které nutně, opravdu nutně patří i to, že se k návrhu nové budovy musí zapojit i ohled vůči okolí. Jakmile architekt ignoruje okolí, stává se buranem. Buranem, který bez mrknutí oka posprejuje Chrám svatého Víta, protože on si myslí, že to graffiti, které stvořil, je prostě nádherné. Jen to. Jeho dílo je nádherné. Vidí jen to své, nevidí Chrám svatého Víta, jen výstřik své neopakovatelné jedinečnosti, kterou nejde nazvat jinak, než zapráskaná sebestřednost. A tím dokonalá ubohost architekta. A pokud někdo poukáže na to, že svým graffiti poničil Chrám svatého Víta, označí jej hystericky za zapšklého a nepřejícího konzervativce.

Moje dílo vyvolává kontroverzi, budí vášně, nastartovalo debatu, tak je přece v pořádku (takový argument použil i náměstek pro dopravu Zdeněk Hřib, který nad návrhem tančí vítězné tance). Proč si tady proboha někdo myslí, že všechno musí budit kontroverze. Vzbudí, stejně jako třeba „socha Marie Terezie“ ve tvaru figurky z Člověče nezlob se na Praze 6. Zpočátku byla kontroverze, že je to škaredá a ošklivá věc. Kontroverze obhájila, dle použité logiky Zdeňka Hříba, její existenci. No a co pak? Debaty utichly a lidé na Praze 6 od té doby musí tiše chodit kolem ošklivé figurky na člobrdo. To je tak všechno. Ale hlavně, že jsou na Praze 6 světoví. Jo, jo.

Nemluvě pak o tom, že se nádražní hala rekonstruovala před dvanácti lety za úctyhodnou jednu miliardu, že se do ní narvaly obchody, z jejichž existence tyje nějaká italská společnost (to je naše metoda, prodat a nemít z toho nic, nechat vydělávat jiné). A že je projekt nádoru označován za ekologický, ač je to kravina velikosti Brna, protože v plánu je zbořit polovinu nádražní haly a místo ní tam narvat očividnou ptákovinu plnou nevkusných a nehodících se sloupů ze dřeva. Jak ekologické je zbořit fungující a postavit tam nefungující? Ale jo, princip Green Dealu to vyjadřuje dokonale – fungující nahradit nefungujícím, ale marketingově daleko víc zajímavým. Takový pěkný pomník Gretě Thunbergové. A víme, že stávající hala je kulturní památkou? A že ji má nahradit nádor? No to jsme to dopracovali. Už zase.

Pražští konšelé s ministrem dopravy v závěsu oslavují takový nesoulad. Asi už jsou globální, už nevidí jedinečnost Prahy a její architektury. Ztratili pro ni cit i lásku. Narvou do historického jádra hlavního města a do těsné blízkosti historické budovy nádraží nežít, který nepůjde odříznout. Nejsmutnější na tom je, že tím nás a naši republiku nevedou za ruku na Západ, kde si své architektury váží, vedou nás na Východ, kde pro své nízké sebevědomí jedinečnost své země ponižují a odvrhují. Tak jsme na Východě, s nenávistí k sobě samým se chceme rovnat našim páníčkům ze Západu, a proto ničíme to, čím jsme.

AUTOR: Štěpán Cháb

[ZDROJ](#)